

stond der fiere Baanrotsen van Kennemerland. Daar toch huist, bescheiden en vergeten, de wilde Muurbloem of *Cheiranthus Cheiri*. Veel eischen stelt ze niet: wat puin, een beetje humus en de spleten der vuile muren, dat is de bodem, waarop zij welig tiert. Hier schiet haar zaad wortel en reeds vroeg in 't voorjaar komen de gave, lancetvormige blaadjes te voorschijn, die donkergroen zijn en afwisselend om den stengel zitten. Deze vertakt zich spoedig, de struik ontwikkeld zich flink, doch zij bloeit den eersten zomer nog niet. 's Winters blijft ze groen, kou en vorst deeren haar niet en de volgende lente, vaak reeds einde April, verschijnen aan de uiteinden der stengels de lange bloemtrossen. 't Zijn mooie, goudgele bloemen met fluweelige kroonblaadjes, die meest van buiten iets donkerder getint zijn, dan aan de binnenzij. De Muurbloem behoort tot de groote familie der Cruciferen; 't fijne kelkje is evenals de bloemkroon vierbladig; 6 meeldraden met lichtgele helmknoppen omgeven den stamper, waarvan de stempel een eigenaardigen bouw heeft. Hij is namelijk tamelijk diep ingesneden, zoodat er twee lobben ontstaan, die licht naar buiten omkrullen. Hebben de geslachtsorganen hun werk verricht, dan begint het bovenstandige, vierkante vruchtbeingsel zich uit te zetten, echter veel meer in de lengte dan in de breedte en al heel spoedig is het duidelijk zichtbaar, dat de vrucht een houw is. Als de tijd van rijpzijn daar is, berst ze open en naar alle zijden vliegen de zaadjes. Men vindt de Muurbloem dan ook nooit alleen, altijd in gezelschap van soortgenooten. Door hun zoeten, aangename geur trekken ze tal van insecten; in den bloeitijd komen ze aanzwerven in massa, vooraan de honigbijen en de mooie bronzen metselbijtjes (*Osmia bicornis*). Ze vliegen er gonzende rond, verpoezen zich op de stengels, maken het hof aan de fluweelen bloempjes, om er ten slotte bijna geheel in te verdwijnen, gretig de honigklieren ledigend. Dan doorklieven ze de lucht met hun zoem, zoem; dan heerscht er leven en beweging in en tusschen de struiken, terwijl de zonnestralen dartelen op 't donkere groen en duizenden lichteffectjes tooveren op de oude muren.

't Is jammer, dat de wilde Muurbloem zoo weinig bekend is; ze zou zulke goede diensten kunnen doen in tuinen. Menig onooglijk schuurtje of tuinmuur zou een behagelijker aanzien krijgen zoo zij met Muurbloemen werden bezet en deze zouden op zonnige plaatsen zeer goed het Klimop kunnen vervangen, dat toch altijd iets sombers en doodsch heeft. Het ware in elk geval te beproeven; de kweeking uit zaad gaat zeer gemakkelijk en van bevoegde zijde deelde men mij mee, dat zij zich ook zeer gemakkelijk laat stekken. En waar ze eens groeit, verdwijnt ze nooit meer, niet alleen doordat ze zichzelf uitzaait, maar ook doordat de echte wilde Muurbloem een taaie overblijver is, die tientallen van jaren blijft voortbestaan en de felste vorst glansrijk doorstaat. De gekweekte vorm, die de bloemist u levert, is meestal tweejarig.

Men zou op deze wijze de wilde Muurbloem ook voor uitsterven behoeden, want, helaas, zij wordt in ons land met ieder jaar zeldzamer. Zij komt thans, voor zooverre mij bekend, alleen nog voor op de vroegere stadsmuur van Rhenen op de ruïne van Brederode, en misschien — wij gaan hier op een krantenbericht af — op den ouden kerktoeren te Kapelle in Zeeland. Hier hecht ze zich tusschen de voegen der verweerde steenen, omrankt de vervallen torens en afbrokkelende kanteelen en tooit ieder voorjaar den grijzen burcht met nieuw ontluikend leven. Maar in rust en vrede leeft ze er niet, ten minste niet in den bloeitijd. Dan is geen bloempje veilig voor de bezoekers van den bouwval. En werden de bloemen nog maar voorzichtig geplukt en de planten met verschooning behandeld! Doch daar is geen genade voor: wat met handen en stokken te bereiken is, wordt afgescheurd, meedogenloos losgerukt met wortel en tak. En wat is het lot dezer ranken? Van hunne bloemen ontdaan, worden ze achteloos weggeworpen en vertrapt. Daar liggen ze dan te verdorren in 't gras aan den voet der ruïne en zien weemoedig op naar hunne gelukkige zusters, die ontloken op plekjes, onbereikbaar voor de schennende menschenhand.

Baarn, Januari '97.

Js. v. Z.

Het kweken van Kanarievogels.

Misschien overdrijf ik wat, maar ik zou haast durven beweren, dat in Nederland het aantal huisgezinnen en kanarievogels gelijk staat.

't Is opmerkelijk, dat in een land, waar deze vogels zoozeer „huisdieren” geworden zijn, elk jaar zooveel duizend stuks ingevoerd moeten worden.

Nog meer bevreemdt mij dat, als ik naga, in welk een korten tijd verleden jaar te Amsterdam bijvoorbeeld de vogelhandelaars hun broedpoppen (kanariewijfjes) van de hand gedaan hebben, daar ik uit dat feit meen te mogen besluiten, dat er liefhebberij genoeg voor de kanarieteelt bestaat.

Ik kan me dus niet anders voorstellen, of vele amateur-kweekers doen een of twee mislukte pogingen om kanaries te fokken en geven het dan weer op.

„Dat is ook geen wonder!” hoor ik in mijn gedachten al iemand roepen. „Ik doe zoo zacht mogelijk, als ik de broeikooi nader. De vogels hangen goed hoog en in een stil vertrek. Na lang wachten komen er eieren. Ik neem het mannetje 's avonds stil uit de kooi en..... de volgende morgen zit de pop kalmpjes bij het zaadbakje en kijkt naar de eieren niet meer om!”

Ik dacht het al. Dat is de gewone fout. Gij gaat met uw vogels te voorzichtig om. Ge moet niet onhoorbaar naderen. Waarschuw door fluiten of roepen, als gij bij de kooi komt. Hang de vogels lager. Haal ze eenige malen per dag van de wand of de kast. Zet ze eens op tafel. Geef ze wat slablad of wat muur uit uw hand. Spreek er eens tegen. In één woord, ga wat meer vertrouwelijker met de diertjes om. Bijna, zou ik zeggen, is dat de hoofdzak van de heele broeikunst.

Al eenige jaren kweek ik kanaries en mislukte broedsels zijn bij mij nog niet voorgekomen. Ook verleden jaar ging alles naar wensch. Zoo'n teleurgestelde liefhebber-kweeker roep ik dus toe: „Probeert het nog eens en neem in acht, wat ik u hier in 't kort zal meedeelen omtrent de kooi, de nestjes, het voedsel in de broeikooi en de keuze der vogels. Ik meen, dat de kans van slagen dan zoo goed als zeker zal zijn.”

De meest geschikte kooien zijn de zoogenaamde kistkooien, dat zijn die, welke alleen van voren open zijn. Er bevinden zich twee deurtjes aan n.l. één in de voorkant en één op zij nabij het nestje.

Dit laatste wordt in eene opening van een daarvoor bestemd plankje met een paar ijzerdraadjes vrij stevig bevestigd en in een hoek van de kooi op de helft van de hoogte geplaatst.

De nestjes zelf zijn in de vogelwinkels voor eenige stuivers te bekomen.

Sommigen geven de voorkeur aan broedbakjes van ongeveer 1 d.M³ inhoud, waarin de vogels zelf een nestje maken. Hetgeen ik omtrent de ervaringen daarmede van anderen hoorde, is niet van-dien-aard, dat ik het gebruik daarvan durf aanbevelen.

De broedhokjes, die men op de wijze van een etensbakje buiten aan de kooi kan hangen en die van een kunstmatig nestje voorzien zijn, zouden me beter toeschijnen, vooral wanneer de kooi wat klein is.

Voor reinheid worde in de broedkooi de meest mogelijke zorg gedragen.

De bodem van de kooi moet steeds gedekt zijn met een flinke laag zand.

Het „voor”deurtje is, zoolang er geen eieren

gelegd zijn, geopend. Voor de opening hangt een badje, dat in elke goede vogelwinkel voor een paar kwartjes te koop is.

De wanden van de kooi moeten flink gewit zijn, terwijl de stokjes minstens eens per week gezuiverd moeten worden van vuil enz.

Deze stokjes mogen niet scherp zijn, want de vogels hebben vaak zeer teere pootjes. Het wonden er van heeft dikwijls de dood tengevolge.

Het best zijn takjes van de vlierstruik, die ontstaan zijn van het merg.

En nu de keuze der vogels. Zet toch nimmer een „sjapper” in een broeikooi. Geef liever een paar rijksdaalders meer uit en koop een paar Hartzers of spaar de guldens en koop geen vogels.

Zijt ge er eenmaal toe besloten „Saksische” kanaries te nemen, dan zal het u heel moeilijk vallen uit de vele exemplaren, die de vogelhandelaar in voorraad heeft, een paar vogels te kiezen, die u schoon zingende jongen zullen bezorgen.

Het mannetje moet een uitstekende zanger zijn en het wijfje moet eveneens tot een goede „stam” behooren.

Nu is de keuze van een kanarievogel, wat de zang betreft, heel lastig en de onderscheiding van alle rollen en toeren in finessen zou me hier te ver voeren.

Ik wil daarom eenige hoogst eenvoudige en zeer in het ooglopende kenmerken noemen, die een goede zanger bezitten moet.

Hij blijft onder de zang kalm, opent de bek niet of zeer weinig en zingt minstens 12 á 15 seconden achtereen. (Soms wel 40 en meer seconden.)

Hij moet zeer zindelijk zijn op veeren en pooten.

De loktoon van vogels, die tot goede stemmen behooren, klinkt langerekt: ei....ie...., ei....ie....! Soms hoort men ook kort: wiederiet!

Deze geluiden maken de keuze van een goed wijfje mogelijk, daar minder goede met een heel anders en harder klinkend „piet, piet!” lokken.

Ook de leeftijd der diertjes komt in aanmerking. Jonge vogels zijn over het algemeen het geschiktst. Men kan ze kennen aan de gladde pooten. Als de schubben van de loop over elkaar heen steken, is het vogeltje gewoonlijk al een paar jaar of ouder.

't Is opmerkelijk, hoe lang soms de kanarievogels in de broeikooi zijn, eer het wijfje eieren legt.

Het mannetje raakt van den zang en door het langdurig voederen van eieren worden soms beide vogels ziek.

Een eenigszins ervaren kenner vermijdt deze tegenspoeden door geduldig den geschikten tijd af te wachten.

Eerst dan, als het wijfje duidelijke teekenen geeft, dat de legtijd niet ver meer af is, plaatse men het mannetje in de broedkooi.

Het wijfje sleept dan draadjes en veertjes in het nestje, vliegt onrustig heen en weer en toont in den vorm van het lichaam eenige verandering, die aan een opmerkelijke waarneming niet zal ontgaan.

Vóór de broedtijd bestaat het voedsel mijner vogels nagenoeg uitsluitend uit Saksisch knollenzaad of Rubszaad, dat een enkele maal afgewisseld wordt met een stukje eierkoek of een dergelijk gebakje. Ook krijgen de vogels zooveel mogelijk geregeld een blaadje groen, wat muur, een stukje sla of andijvie enz.

In de broedkooi geef ik ze elke dag een half ei. De restjes wordt zorgvuldig verwijderd, daar bedorven ei hoogst schadelijk kan zijn.

Eindelijk begint het leggen. Het wijfje gaat al een paar dagen vooraf herhaaldelijk in het nestje zitten, het mannetje komt het voeren en de pop toont door haar hijgen, dat ze niet geheel normaal is.

Gewoonlijk legt ze omstreeks 7 uur 's morgens. Het aantal eieren bedraagt meestal 4. Soms is het wel 6.

Het badje wordt dan van de kooi genomen en het drinkwater niet meer ververscht om te zorgen, dat het wijfje zich niet zal wasschen en daarna nat op de eieren gaat zitten.

Ook lok ik, als het aantal eieren voltallig is, het mannetje met wat groen of een andere lekkernij in zijn eigen woning.

Het gebeurt namelijk wel eens, dat het wijfje anders niet met rust gelaten wordt.

Er zijn evenwel ook vogels, die hun wijfjes en de jongen met de meeste zorg oppassen en voederen. Proefnemingen zijn echter nog al gevaarlijk, daar het lot van het heele broedsel er door in de weegschaal wordt gesteld.

Na 13 dagen komt het eerste jong te voorschijn. De volgende dagen verlaten de overige kleinen het ei.

Eieren, die 4 dagen na het eerste nog niet uitgekomen zijn, bevatten hoogst zelden levende jongen.

Het wijfje begint al heel spoedig de kleine dingen, die slechts met een weinig dons gedekt zijn, te voederen uit haar kropje, dat ze gevuld heeft met eivoer, hetgeen zoodra er leven in het nest is, in de kooi gezet moet worden.

't Is nu zaak om minstens een paar keer per dag, als het popje het nest eventjes verlaat, te zien, hoe de kleintjes het maken. Er zijn wijfjes, die de jongen niet genoeg of in 't geheel niet voeren, ze uit het nest gooien enz.

Krijgen de diertjes voldoende voedsel, dan kan men de gele kleur van het ei duidelijk door het huidje van hun kropjes waarnemen.

Is mama geen zorgzaam en liefdevol moedertje, dan blijft er niets anders over dan de jongen zelf op te kweken. Een lastig en gewoonlijk ondankbaar werkje.

Na ongeveer een week beginnen de kleinen hun omgeving te bekijken en groeien na die tijd veel sneller. Als ze $\pm$ 14 dagen oud zijn, kan men gewoonlijk aan de gele kleur der stoppels (veeren in spe) rondom den bek de mannetjes al van de wijfjes, die daar lichter gekleurd zijn, onderscheiden.

Wanneer de jongen een maand geworden zijn, kunnen ze zoowat in eigen onderhoud voorzien.

De mannetjes worden dan in een flinke vlucht geplaatst, de wijfjes in een andere. In deze groote kooien blijven de wijfjes steeds samen, terwijl de mannetjes, als ze ongeveer 3 maanden zijn, elk een afzonderlijk hokje krijgen.

Hun kooien worden dan langzamerhand verduisterd en onder leiding van een flinke voorzanger mogen ze zich oefenen, om hun papa in de edele zangkunst te evenaren of te overtreffen.

Amsterdam.

J. POSTMA.

Een reiziger in den grond.

Om dezen reiziger op zijne wandeling te ontmoeten, gaan we naar den kalen zandgrond. Er zijn van die vlakten in het duin en op de hei, waar haast niets wil groeien; daar zullen we hem vinden.

Kijk, hier is eene heele plek dor zand, waar slechts lage grasstengels uit opsteken. Ze hebben moeite om aan den kost komen, de grond kan er niet veel onderhouden, ze staan wijd uiteen. Als we gingen tellen en meten, zouden we misschien komen tot één stengeltje van zoowat 2 d.M. op eene oppervlakte van 2 vierkanten decimeter. De hei is hier kaalhoofdig, met een haartje hier en daar.

Ik sprak daar van „gras“, en onze plantjes lijken daar dan ook sprekend op, zoodat de spraakmakende gemeente ze wel altijd zoo zal blijven noemen. Maar hun stengel is driekant en dat komt bij de echte grassen nimmer voor. Gij hebt de zand-zegge (*Carex arenaria*) voor u. Houdt ge van pluizen, dan zullen de bloempjes u ook nog groote verschillen met die der grassen doen zien.

Het treft ons, dat er regelmaat is in de verspreiding van al die plantjes over den vloer; zij staan in rijen, evenals of ze gepoot waren, hoewel dan met dit groote onderscheid, dat die rijen niet evenwijdig